

KERKBLAD

Jaargang 32 - nummer 9
vrijdag 2 mei 2025
editie Dokkum e.o.

Geandewei

Prachtich yn syn ienfâld

Skipper Folkert Sloot

Protestantse
Kerk

De toekomst van
'gewortelde kinderen'

Emmaüs, een verhaal vlak na Pasen

Column Jetske Lysbeth de Groot

Tsjerken

Foarige maitiid wie ik yn New York en fanút ús keamer op de 25ste ferdjipping seagen wy fan boppen del op in relatyf grut tsjerkgebou, dat net tsjinsteande syn gruttens (de foar- en efterkant rekken beide in strjitte) komplete fuortfoel mids al dy oare bylkjende skyskrapers (sjoch ûnderoan). Wy hawwe dêr fierders net in protte tsjerken sjoen, sy foelen dêr folslein wei tusken de rest fan de bebouwing.

Hiel oars as doe't ik lyts wie en ús heit myn broer en my nei it útfanhûzersadres ried. Dan telden wy ûnderweis de tsjerketuorren. Dy oan'e linkerkant wiene sines en dy oan'e rjochterkant mines. En dan fansels wa't de measten seach.

Yn febrewaris wie ik yn Rome (dit klinkt as at ik altyd fan 'e pôle bin, wat perfoast net it gefal is), en dêr kinst de tsjerken der sa út oan 'e foargevel. En goin, wat hawwe dy Romeinen in protte tsjerken, hast om it oare gebou. By myn foarige besite oan Rome wie ik mei ien dy't it leafst elke tsjerke fan binnen besjen woe. Dizze kear hie ik selskip fan ien dy't it net it measte skele koe, op'e gebrûklike *highlights* nei fan it Vatikaan, de Maria Maggiore en in baroktsjerke oan'e Plaza Navona. Al dy tsjerken fan binnen fol mei goud, skilderingen, bylden en oar guod.

Lêstendeis ried ik op ien fan dy sinnige sneonen troch Fryslân en bedarren wy by it tsjerkje fan Jannum (sjoch foarside). Prachtich yn syn ienfâld, sawol fan binnen as fan bûten. Gjin lange rigen, gjin befeiligingskontrôle, gjin kloften minsken binnen dy't dy it sicht belemmerje op God as tsjerklike keunst mar gewoan sa't it hjir yn it begjin west moatten ha.

Tsjerken binne boud ta eare fan God en om God te moetsjen yn in gebou. Behalve dat fyn ik it ek altyd moai om yn't tsjerke de ferbining te fielen mei de oar. De minsken te sjen, te kennen fan gesicht en/as fan namme en my ûnderdiel te fielen fan in mienskip dy 't byinoar kommen is foar itselde doel: it Wurd fan God te hearren, te belibjen en der fan te sjongen.

Meditatie Emmaüs, een verhaal vlak na Pasen

'Moest de messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?'

Lucas 24:26, lees het hele verhaal in Lucas 24: 13 t/m 35

door ds. Bob Haanstra

Het is nog steeds de Paasdag. Twee leerlingen van Jezus op weg van Jeruzalem naar Emmaüs. Afstand: zestig stadie. Dat wil zeggen, 'zestig 'stadions' van 192 meter: 11,5 km. Maar het getal zegt meer. Zestig is zes keer tien. En zes is in de Bijbel het getal van het niet-heilige. Want zes is geen zeven. Tussen beide zit een hemelsbreed verschil. Het verschil tussen Jeruzalem en Emmaüs. En ze wandelen weg van Jeruzalem. Vanaf zeven naar zes. Ze wandelen weg van het heil dat is geschied in Jeruzalem.

Nog is het de dag van het lege graf. Voor hen is Jezus dood. Voor hen was het geen Pasen geworden. Voor hen is het passé. Voorbij. Ontgoocheld keren ze, op de Paasdag, Jeruzalem de rug toe. Van 7 naar 6. Terwijl achter hen Gods toekomst doorbreekt. Achter hen is het Koninkrijk van God opgekomen, opgestaan als een bloem in de lente. Jezus, de Opgestane. Maar zij lopen ontgoocheld naar huis.

Dan komen de lopers in gesprek met een onbekende vreemdeling. Nota bene, het is de Paasmens zelf, Jezus de Opgestane. Maar in hun ontgoocheling merken ze Hem niet op als hun Heer.

Jezus loopt met hen mee. Eerst als Pastor. Hij luistert naar hun verhaal. Naar wat hen dwarszit. Hun verhaal over Jezus, Zijn dood, vervlogen hoop.

Maar na het luisteren wordt Jezus de Verkondiger.

'Moest jullie Heer, al dat lijden niet ondergaan om Zijn glorie binnen te gaan?' Daarna vertelt Jezus hen wat er in al de Schriften over Hem geschreven stond. Te beginnen bij Mozes en de Profeten, en al de Schriften. Over God als Schepper. Jezus vertelt over de Profeten, over Jesaja, over de knecht des Heren, die zal lijden.

Na de pastor is Jezus nu de verkondiger. Jezus vertelt over Zichzelf als de Christus. Die moest sterven om de Schepping weer heel te maken, om de schuld van mensen te verzoenen, om de overwinning op de dood te bewerkstelligen. Voor alle mensen.

En dan Jezus als Gastheer. 'Hij ging mee het dorp in en bleef bij hen en ging met hen aan tafel'. Jezus neemt het brood, sprak een zegenbede uit en gaf het hen. De gast wordt Gastheer. En nog steeds weten ze niet dat de Opgestane bij hen is.

Maar dan... Door die geste gaan hun vertroebelde ogen open. In het gebaar van zegenen en delen herkennen ze in de vreemdeling Jezus Christus, hun en onze Heer. Pas tegen de avond van de dag van de opstanding, wordt het voor hen Pasen. En dan is er maar één weg. Omkeren, bekeren. Terug naar Jeruzalem. Van zes naar zeven.

'Blijf bij ons', zeggen de Emmaüsangers tegen Jezus, 'want het is avond'. Het zijn deze woorden, die de Engelsman ds. Henry Lyte ooit inspireerden Gezang 392 (Liedboek 1973) te schrijven: *'Abide with me, fast falls the eventide'* (*'Blijf bij mij Heer, want d' avond is nabij'*). Hij was ziek, zijn einde naderde.

Beste lezer, onze ogen zijn ook weleens vertroebeld. Waardoor we het niet meer zien, niet meer zien zitten. Waardoor we ontgoocheld wegllopen van Jeruzalem, weg van het heil. En ervaren we het gemis, het verlies, het passé, van mensen en dingen. Het passé van vrede, hoop en toekomst.

Maar gelukkig: het is Pasen geweest.

ds. Bob Haanstra uit Mitselwier
is emeritus-predikant

Leesrooster

Week 19, 4 t/m 10 mei

zondag	Johannes 10,11-21
maandag	Johannes 10,22-30
dinsdag	Johannes 10,31-42
woensdag	Psalm 100
donderdag	Johannes 4,1-26
vrijdag	Johannes 4.27-42
zaterdag	Johannes 4,43-54

Week 18, 27 april t/m 3 mei

zondag	Johannes 5,1-13
maandag	Johannes 5,14-29
dinsdag	Johannes 5,30-47
woensdag	Handelingen 15,36-16,10
donderdag	Handelingen 16,11-24
vrijdag	Handelingen 16,25-34
zaterdag	Handelingen 16,35-40

Persoonlijk 'Teleurgesteld in God' (1)

Het boekje 'Teleurgesteld in God' lag klaar om door mij gelezen te worden. Ik kwam er niet toe, omdat ik dacht dat ik de inhoud wel kon raden: te hoge verwachtingen van God, dat vraagt om teleurstellingen! Toen ik het uiteindelijk toch pakte raakte ik verrast. Het boek van Philip Yancey blijkt veel leerzaams te bevatten dat ik graag wil delen. Daarom een korte serie.

door Nelleke Berntsen

Het verhaal begint als de schrijver een man ontmoet die jarenlang geworsteld heeft met zijn verwachtingen van God. Op een bepaald moment dacht hij 'dat hij eruit was'. Hij schreef zelfs een boek, waarin hij aan de hand van het lijden van Job interessante uiteenzettingen gaf over wie God is en hoe wij Hem kunnen ervaren. Maar.... toen het boek goed en wel was uitgegeven had hij het geloof inmiddels vaarwel gezegd, zo bekende hij aan Philip Yancey. Er waren een paar dingen gebeurd, die hem heel erg hadden doen twijfelen.

Yancey had een positief voorwoord geschreven in het betreffende boek. Hij heeft daar geen spijt van, schrijft hij, want hij staat achter de inhoud, maar hij heeft wel te doen met de schrijver. Het gebeuren was voor hem aanleiding om *Teleurgesteld in God* te gaan schrijven, iets dat hij al langer van plan was.

Het is een apart verhaal, vind ik. Maar het is ook erg 'uit het leven gegrepen'. Yancey schrijft, dat ook hij wel dingen heeft geschreven, waar hij later anders over is gaan denken. Dat hoort ook bij 'voortschrijdend inzicht' en zeker ook bij ons geloof. Want 'het geloof' kent ups en downs. Bijzondere ervaringen kunnen ons soms optillen en het gevoel geven, dat we aardig op de goede golflengte zijn gekomen. Maar op andere momenten kan ons geloof zomaar lijken te verdampen. Dat komt omdat het gaat over ervaringen en verwachtingen die niet altijd voor iedereen duidelijk zijn - en ons heel erg in de war kunnen brengen.

Relatie met God

Wij gelovigen zijn uit op een relatie met God. Dat betekent, dat wij rekening met God willen houden en daarin ook willen investeren. Daardoor gaan we ook iets van Hem verwachten. En juist daar zit dan zo vaak de teleurstelling. Want nogal eens krijgen we niet van God wat wij zo graag zouden willen... Wij zoeken bevestiging, houvast en leiding voor ons leven. Ook willen we graag antwoorden op onze vragen, vooral als die gaan over lijden dat ons overkomt. Niet voor niets zijn daar al veel boeken over geschreven, het is een rode draad in het leven.

Die boeken gaan ten diepste allemaal over wat wij verwachten van onze relatie met God. Ook Philip Yancey pakt die draad op. Hij begint zoals gezegd bij de teleurstelling van die schrijver die een boek schreef over het lijden. Daarna volgen meer verhalen van mensen die hem hebben laten weten dat ze teleurgesteld zijn in God.

Die ervaringen zijn hem niet vreemd. Hij was

Tijdens de tocht door de woestijn was God nadrukkelijk aanwezig. Toch bracht dit geen duurzaam geloof teweeg: het volk maakte op zeker moment zelfs een Gouden Kalf om te aanbidden. 'De dans om het gouden kalf' Lucas van Leyden, ca. 1530, Rijksmuseum

jarenlang redacteur van het blad *Christianity Today* en schreef onder meer over allerlei ervaringen met gebedsgenezing. Zijn eigen vader overleed aan polio toen hij net geboren was, na een pijnlijk lijden. Philip heeft hem dus niet kunnen leren kennen. 'De dagelijkse worsteling van het leven lijkt zo ver af te staan van de jubelende kreten die ik soms in de kerk hoor over overwinning en Gods persoonlijke zorg. Zelfs de bijbel brengt me in de war', schrijft hij. 'Er staan minstens zoveel tragedies als triomfen in. Wat kunnen we eigenlijk van God verwachten?'

Hij stelt zichzelf drie belangrijke vragen. 'Is God oneerlijk?', 'Zwijgt God?' en 'Verbergt God zich?' Met deze vragen in zijn achterhoofd neemt hij ons mee de komende hoofdstukken van zijn boek in. Hij begint in het Oude Testament te zoeken naar de manier waarop God zich aan de mensen openbaart. En dan valt hem op, dat God hierbij heel duidelijk is in wie Hij is en wat Hij verwacht.

Rebellie

Hij wijst er bijvoorbeeld op dat God nauwelijks iets aan de verbeelding overlaat tijdens de tocht van Zijn volk door de woestijn. Het volk kan stap voor stap zien en ervaren (aan de wolkkolom die voor hen uit gaat) of het de bedoeling is dat ze hun tenten opzetten of verder trekken. Ook op allerlei andere gebieden geeft God hier heel duidelijke richtlijnen. Opvallend genoeg laat het verhaal van Exodus

zien, dat dit niet leidde tot aanbidding en liefde, maar uiteindelijk tot rebellie met een gouden kalf. Gods zichtbare aanwezigheid bracht dus geen duurzaam geloof teweeg, is zijn conclusie. Ook de vele indrukwekkende wonderen die God deed zorgden helaas niet voor een duurzaam geloof.

Vaderrol

Yancey realiseert zich, hoe moeilijk het voor God moet zijn dat de mens - die Hij ooit zo prachtig geschapen heeft, bedoeld voor een relatie met Hem - zich steeds weer van Hem afwendt. Dat begon al in het paradijs. Maar Yancey stelt ook vast dat God de Schepper na die teleurstelling (voor Hem) al snel de rol van de leidende, liefdevolle, betrokken Vader op zich neemt. Een Vader die steeds weer nieuwe wegen zoekt om de mensen te bereiken. Helaas moet God hierbij zo nu en dan krachtig ingrijpen. Op enig moment lezen we zelfs dat 'het God berouwde dat Hij de mens op aarde gemaakt had en het smartte Hem in Zijn hart.'

Hoe we dit ook uit proberen uit te leggen, het moge duidelijk zijn, dat er niet alleen teleurstelling is ontstaan aan de kant van de mensen! God weet ervan mee te praten. Ik hoop in een volgende aflevering verder in te gaan op de teleurstellingen tussen God en de mensen.

Nelleke Berntsen uit Leeuwarden is gepensioneerd docente godsdienst en redactielid van Geandewei

Byldspraak - Willem Wilstra

Folkert Sloot - Eanjum - OL2 Hoop op zegen

Ik mei dan wol út de Wâlden komme, 'de wijde verten' hawwe altyd myn foarkar hân. Dat, fan de wide see kaam ik op 'e Waadsee telâne en krige ik maten yn 'e garnalefiskerij. Mei sokken haw ik altyd in protte 'feeling' hawn. Der libje noch in pear skippers fan oer de tachtich jier, ja sels fier yn de njoggentich (!), ôfkomstich út de Dongeradielen. Sy wurken altyd 'bûtendyks', út it sicht fan de lju fan 'e wâl. Fan in seistal wol ik dit jier in moai ferhaal notearje, dêr't de lêzers fan myn Byldspraak fan genietsje kinne. Harren opfolgers sille wy nea sokke ûnderfiningen fan te hearen krije. Hjoed it twadde portret.

It ljocht sjoen

Folkert Sloot wennet alwer hiel wat jierren yn Eanjum, mar hy waard yn 1939 berne yn it fiskersdoarp Peazens. Yn syn jonge jierren wenne hy mei syn âlden op De Pomp en Dokkumer Nije Silen. Foar opgroeïende jonges is der eins net in moai plak te betinken. Oan 'e Lauwerssee mei de tijen en it slik. De machtige slûswurken en yn 't wykein de fiskerskippen foar de wâl. It foarlân foar Folkert: wetter en skippen en fiskerij en dan skipper op in eigen skip, de 'Hoop op zegen'.

It koarte ûnthâld lit skipper Folkert wat yn de steek, mar in bysûnder foarfal yn 'e winter fan 1979 kin er my noch 'haarfijn' fertelle. It wie yn 'e lette hjerst mei dampich waar. Hy wie allinne oan board en hie noch in pear streekjes dien, by it Noardseestrân fan It Amelân lâns. Der kaam in lange dining opsetten, dat Folkert helle de netten yn en sette koers nei it saneamde Kaigat om sa út it noarden wei nei binnen te farren. Dan hast de seegong fan achteren (It Kaigat is neamd nei in Deensk stoomskip dat hjir yn desimber 1941 fergien is. Mees Toxopeus en syn bemanning fan de Insulinde hawwe alle santjin man rêden en yn de Skâns oan lân brocht).

Mei de seeën fan achteren wurdt in skip 'wif' yn it stjoeren. Meist ek net te folle gong hawwe, de baren moatte dy eins oer de banken bringe. Folkert stie dus oan it rêd en seach ynienen in machtich stik wetter achterop kommen. Dat folle it hiele dek en sloech alles fan board, rêdingsflot en boeien, de radar, de 'kookpot' (de 'stook' yn fiskerstaal, dêr't de granaten yn sean wurde), alles wat los en fêst siet. It skip wie net mear koersfêst, dat it begûn te slingerjen. Folkert tocht: 'As der in twadden komt is it dien mei my!' Dat hy klattere yn 'e mêst, om de kop boppe wetter te hâlden... 'Ik tocht foaral oan frou en bern. Doe haw ik It Ljocht al eefkes sjoen, Willem!'

De twadde 'brek' ('brâning') wie gelokkich mar in lytsenien en de DAF-motor draaide ek noch. Mar yn de stjoerhutte wie ek alles 'fyn', it kompas wie it iennichste brûkbere. Alhiel ûntrêdere kaam dizze skipper dochs op Lauwerseach oan, neffens kollega's dweiltrochwiet en mei oan de iene foet in klomp en de oare in lears. Thús yn Eanjum gong er mei de rêch tsjin de ferwaarming oan sitten. Syn frou en har suster hiene nei Dokkum te winkeljen west en fûnen him sa... Folkert sei: 'Earst mar wat opdrûgje'. De froulju hawwe yngrypt, want hy wie raar fan 't sintrum.

It skip wie bot tatakele, dat de fersekerings hat it foar de sloop ferkocht; sa koe Folkert wer in oare OL 2 keapje (OL stiet foar 'Oostdongeradeel').

Yn 'e wenkeamer hinget in grutte oarkonde, Folkert is ûnderskieden troch de Vereniging van Kerkrentmeesters foar syn wurk yn de Protestantske gemeente te Eanjum, 'voor het vervullen van het kostersambt gedurende 40 jaren in de Michaëlkerk, met het draaginsigne in goud'. Dat wie al yn 2012, dat der binne ek noch wat jierren by kaam!

In brek

It farwetter tusken de eilannen It Amelân en Skiermuontseach hjit offisjeel 'het Friesche Zeegat'. It part yn it rûntsje stiet bekend as it Kaigat, sûnt hjir yn 1941 it Deenske stoomskip Kai yn swier stoarnwaar fergongen is

Opinie: Kerkasiel

'Voor welke waarden staan we als samenleving?'

Namens het Humanistisch Verbond en de Raad van Kerken schreven Robbert Bodegraven en Coen Wessel over de toekomst van 'gewortelde kinderen' naar aanleiding van het kerkasiel in Kampen. "De kern van deze zaak raakt aan principes die gedeeld worden door zowel het Humanistisch Verbond als de kerken: rechtvaardigheid, verbondenheid en het belang van menselijke waardigheid."

Weet jij nog wat je deed toen je 14 was? Waarschijnlijk ging je naar de middelbare school, voetballen met je team in de avond of tijd doorbrengen met je vrienden. De wereld lag aan je voeten. Voor de 14-jarige Ariana Babayants is dat helemaal anders. Zij en haar familie brengen al meer dan twintig weken door tussen de muren van de Open Hof-kerk in Kampen. Niet omdat ze daar woont, maar omdat uitzetting naar Oezbekistan dreigt voor haar en haar familie. Ze krijgt daar kerkasiel.

Het verhaal van Ariana raakt ons niet alleen omdat het schrijnend is, maar omdat het ons confronteert met een fundamentele vraag: welk asielbeleid zijn wij bereid te verdedigen als het neerkomt op de levens van kinderen? Hier botsen twee werelden: een wetgeving die geen rekening houdt met kinderen en een diepgeworteld gevoel van solidariteit. Het kerkasiel in Kampen is meer dan een daad van bescherming; het is een daad van hoop, een statement dat laat zien dat er alternatieven zijn. Minister Faber reageerde onlangs dat ze gaat wachten totdat de familie Babayants naar buiten komt. Coördinator van het Kerkasiel Herman Stomphorst reageerde met: 'Dat is hoopvol, daar wachten wij ook op. Dit zal mogelijk zijn zodra minister Faber met een rechtvaardige oplossing komt.'

Gewortelde kinderen

In 2019 is er vanuit kerken en humanistische organisaties contact geweest met de toenmalige Staatssecretaris van Justitie over de pro-

blematiek van kinderen van vluchtelingen die al lange tijd – vaak langer dan vijf jaar – in Nederland wonen en dreigen te worden uitgezet. Het zijn kinderen voor wie Nederland een vanzelfsprekende omgeving van is geworden. Ze zijn georiënteerd op Nederlandse scholen, op de Nederlandse cultuur, hebben Nederlandse vrienden en spreken vaak alleen met hun ouders een andere taal. Zij zijn de zogeheten 'gewortelde kinderen'. In 2019 is voor deze kinderen een eenmalige pardonregeling afgesproken. Daarbij werd de discretionaire bevoegdheid van de staatssecretaris naar de IND verplaatst en zegde de staatssecretaris toe zich in te spannen dat er niet opnieuw een groep gewortelde kinderen zou ontstaan.

Helaas zijn er nu opnieuw enkele honderden kinderen in Nederland die al lange tijd hier verblijven en geworteld zijn, en die naar een voor hen onbekend buitenland dreigen te worden uitgezet. Tot nu toe zijn er geen duidelijke wettelijke regels voor deze kinderen ontwikkeld. Deze kinderen moeten de mogelijkheid krijgen om in Nederland te kunnen opgroeien en opbloeien. Uitzetting van deze kinderen is inhumain. Bovenal moet in de wetten en regels rond vluchtelingen veel meer het belang van kinderen verankerd worden, zodat hun belangen explicieter gehoord en gewogen worden in de asielprocedure. Zo zou Nederland ook kunnen voldoen aan het vereiste uit het kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties. Op andere juridische terreinen zien we dat in toenemende mate rekening wordt gehouden met de belangen van kinderen.

Het ligt voor de hand om ook op het terrein van het asielrecht die ontwikkeling door te zetten. Nu de minister het voornemen heeft om de wetten en regelingen rond vluchtelingen te wijzigen liggen er kansen om de rechten van kinderen veel duidelijker in de wet te verankeren.

Recht en humaniteit

De kern van deze zaak raakt aan principes die gedeeld worden door zowel het Humanistisch Verbond als de kerken: rechtvaardigheid, verbondenheid en het belang van menselijke waardigheid. Het is geen zaak die gaat over links of rechts in de politiek. Het gaat om kinderen die hier geworteld zijn, met een leven vol vriendschappen, scholen en dromen. Het idee dat zij gedwongen worden te vertrekken naar een onbekend en onveilig land is een schoffing van deze waarden.

Het kerkasiel stelt ons de vraag: voor welke waarden staan we als samenleving? En hoe zorgen we ervoor dat ons beleid deze waarden weerspiegelt? Of je nu gelovig bent of humanist, we delen een diepe overtuiging dat gewortelde kinderen niet meer moeten worden uitgezet.

Robbert Bodegraven is directeur van het Humanistisch Verbond, Coen Wessel is algemeen secretaris Raad van Kerken in Nederland.

Dit met toestemming overgenomen opiniestuk stond eerder in de Volkskrant

Vluchtelingenkinderen zijn vaak georiënteerd op Nederlandse scholen, op de Nederlandse cultuur, ze hebben Nederlandse vrienden en spreken vaak alleen met hun ouders een andere taal.

Diversen

Inspiratiedag Groene Kerken Groene Hoop doet leven

Herdenkingsconcert strijkkwartet Silhouet, op 4 mei in Drachten

Strijkkwartet Silhouet heeft op 4 mei om 16.00 uur in de Grote Kerk van Drachten een Herdenkingsconcert bij 80 jaar bevrijding. Het kwartet bestaat uit Lyke Nota en Vera Backer op viool, Niek de Boer op altviool en Joost de Boer op cello. Zij kennen elkaar van de Jong Talentklas van het Prins Claus Conservatorium en studeren inmiddels aan conservatoria in Groningen, Amsterdam en Den Haag. In 2021 wonnen ze de Emmy Verhey Award. Ze geven geregeld concerten door het hele land. In de Grote Kerk brengen ze onder andere werken van W.A. Mozart en F. Mendelssohn. Een kaartje voor dit door Taakgroep Kunst en Cultuur georganiseerde concert kost 15 euro aan de kerk en 12,50 bij reservering via 4klaas8@gmail.com.

1700 jaar 'Nicea' gevierd met dienst in Sint Janskerk Gouda

Het is dit jaar 1700 jaar geleden dat het eerste christelijke oecumenische concilie in Nicea werd gehouden. De Raad van Kerken viert dit met een landelijke oecumenische viering in de Sint Janskerk in Gouda, op 14 juni om 14.00 uur. In deze viering zullen de lidkerken van de Raad van Kerken, maar hopelijk ook breder, hun verbondenheid in het ene geloof vieren. De viering wordt inhoudelijk voorbereid en vormgegeven door de stuurgroep Nicea 2025. Iedereen is welkom. Het muziekkorps van het Leger des Heils en de Goudse koorschool Ars Musica verlenen hun medewerking. Ook is speciaal voor deze gelegenheid de geloofsbelijdenis van Nicea opnieuw op muziek gezet.

Groot Mannenkoor Noord-Nederland bezingt 80 jaar vrede

Het Groot Mannenkoor Noord-Nederland o.l.v. Martin Mans geeft op zaterdag 17 mei 2025 om 15.00 uur een concert in De Flambou in Surhuisterveen. Het grote mannenkoor brengt een aantal hartverwarmende arrangementen ten gehore rondom 80 jaar vrede. Denk aan de Vera Lynn Medley, Maranatha, Psalm 105 en het recent door Mans gecomponeerde en geschreven *Mijn Levenslied*. Het orgel en de piano in de Flambou worden gespeeld door Hugo van der Meij. Hij is een van de vaste begeleiders. Er is samenzang van het *Wilhelmus* en later volgen enkele vaderlandse liederen. Een kaartje voor jezt concert kost 15,00 euro, kinderen t/m 11 jaar hebben gratis toegang. Lezers van *Geandewei* krijgen op vertoon van dit artikel aan de kassa een korting van € 4,- en betalen € 11,- per kaart ipv € 15,- (geldig voor max. 2 pers.). Voor online bestellingen via martinmans.nl geldt de actiecode: Geandewei175

Op zaterdag 10 mei verzorgt de Groene Kerkenbeweging Fryslân in Kollumersweach een dag van beleving en ontmoeting met het thema 'Groene hoop doet leven'.

Deze titel is niet zomaar leuk bedacht als reclametekst. Het kernwoord is 'hoop' en dat woord drukt precies uit wat belangrijk is in gelovig leven: hoop is niet de overtuiging of verwachting dat iets goed afloopt, maar de overtuiging dat iets zin heeft om voor te werken en het perspectief op een zinvolle uitkomst van alle inspanningen. Dat geldt ook voor een toekomst die wij zelf misschien niet mee zullen maken.

'Groene hoop' verwijst naar het voortdurende verlangen naar een wereld in evenwicht van natuur en omgeving: planten, dieren en mensen in een ecologisch verantwoord samenspel. Waarom wij dit doen? Uit de bewuste verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving (dichtbij en verder weg) en voor de hele schepping. Dit vraagt om voortdurende studie van kansen en bedreigingen, op bezinning op mogelijkheden om een groenere toekomst te realiseren. Anders gezegd: versterking van het draagvlak om te komen tot noodzakelijke maatregelen.

Bewustwording werkt goed met behulp van goede acties zoals 'rommel rinnen' en stekjesruil, zuinig zijn met verpakkingen en elke keer de vraag te stellen: 'Heb ik dit echt nodig?' Een leuk boek hierbij is *Niks nieuws, maar toch zal het je verrassen* van Saskia Sampimon-Versneij. Zij laat zien, dat de oplossingen voor een duurzamer leven voor het oprapen liggen en dat wij dan nog steeds leuk en lekker kunnen leven, bijvoorbeeld door zelf cadeautjes te maken in plaats van deze te kopen.

Mirella Klomp

De hoofdspreker op de inspiratiedag 'Groene hoop doet leven' is Mirella Klomp, hoogleraar praktische theologie (PthU) en dit jaar 'Theoloog der Nederlanden'. Zij houdt zich bezig met de betekenis van (landbouw)grond en de relatie van de mensen met de grond in het perspectief van zingeving en geloof, christelijk en humanistisch. Zij zegt het zo: 'Hoe wij met de grond omgaan is ook een uitdrukking

van wat wij geloven.' Zij leidt een onderzoeksproject 'Grond' met als hoofdvraag: Hoe verhouden wij ons door klimaat- en ecologische veranderingen tot de aarde op een theologisch verantwoorde manier?

Pachtgrond van kerken

Eén van de concrete onderzoeksprojecten in dit verband gaat over de inzet van pachtopbrengsten van landerijen van de kerken voor de verduurzaming van de landbouw en veeteelt. Er zijn goede voorbeelden van de bestemming van pachtopbrengsten voor een meer natuur-inclusieve landbouw, zoals in Reduzum-Idaerd. Ook groene (kerkelijke) gemeenten zonder landerijen kunnen met behulp van het stappenplan van de Groene Kerkenbeweging elk jaar bewust een 'tandje groener' gaan leven.

Bloeiweek

Zaterdag 10 mei is tegelijk de start van de 'Bloeiweek' van het dorp Kollumersweach, dat zich

hiermee aansluit bij de 'Bloeidorpen in de provincie Fryslân' (www.bloeit.frl). Er worden korte presentaties van groene initiatieven gegeven en er is een info- en productenmarkt. Verder is er een interactief optreden van Kees Posthumus, bekend van 'Geloof en een hoop zonnepanelen'. Door de samenwerking met de 'Bloeidorpen' en verschillende kerken in Kollumersweach en omgeving wordt het een breed gedragen evenement.

De locatie is het bedrijf Mulder Agro van Theo Mulder. Hij werkt al jarenlang samen met boeren en wetenschappers met het motto 'De Boer als Dokter'. Op deze inspiratiedag geeft hij een workshop over het zelf fermenteren van zuurkool – lekker!

De inspiratiedag begint met een feestelijke 'Meidoorn'-wandeling van 4 kilometer vanaf station Buitenpost (start: 8.45 uur; of een fietstocht overal vandaan).

Zaterdag 10 mei, 10.00 – 15.30 uur
Locatie: Mulder Agro, Foarwei 45 Kollumersweach
Organisatie: Groene Kerken Fryslân
Aanmelden via gkf@solidairfriesland.nl

Boekbespreking

Burgemeester in oorlogstijd

Vrienden, bedenk dit goed: Je moet altijd bereid zijn naar een ander te luisteren. Maar denk eerst goed na voordat je iets terugzegt. En word vooral niet meteen kwaad, want als je kwaad bent, ga je dingen doen die God niet goed vindt.' Die tekst – Jacobus 1: 19 – staat als motto voor in een bijzonder boek: 'Een veldbed in de raadzaal.' door dr. Jan Dirk Wassenaar

De ondertitel luidt: *Herinneringen aan Workum in oorlogstijd. Uit de memoires van burgemeester Walle Melis Oppedijk van Veen. Van 1936 tot 1948 burgemeester van Workum.* De delen uit de memoires, waarmee mr. W.M. Oppedijk van Veen omstreeks 1989 is begonnen en waaraan hij tot vlak voor zijn dood in 1991 heeft gewerkt, zijn geredigeerd, gecontroleerd en geannooteerd door zijn jongste zoon Huibert en door Museum Warkums Erfskip uitgegeven.

Jacobus 1: 19 staat in het gedeelte dat centraal stond in de dienst waarin het huwelijk van mr. W.M. Oppedijk van Veen en Helena Huiberta Visser werd bevestigd en ingezegend, enkele weken nadat Oppedijk van Veen als burgemeester van Workum was geïnstalleerd. Grote kans dat hij op 5 mei 1943 aan de trouwtekst gedacht heeft. Dat zal ik straks uitleggen. Eerst iets over de tijd tot die datum. De eerste dagen na de inval van de Duitsers in Nederland sliep de Oppedijk van Veen op een veldbed in de raadzaal van Workum. Bij hoge uitzondering week hij toen van de radio-post die hem met het provinciehuis in Leeuwarden verbond. De bescheiden met het predicaat 'Openen in geval van oorlog' had hij onder handbereik. En vanaf de inval stond hij ambtenaren en burgers bij die ten einde raad niet meer wisten wat ze moesten doen. Bij dat werk werd hij keer op keer met uitzonderlijk lastige dilemma's geconfronteerd.

Naar eer en geweten

Ik wijs in dit verband op het boek *Burgemeesters in oorlogstijd. Besturen onder Duitse bezetting* van Peter Romijn, dat in 2006 verscheen. Daaruit wordt duidelijk dat de positie waarin de bijna duizend Nederlandse burgemeesters in de Tweede Wereldoorlog terecht kwamen, buitengewoon moeilijk was. Ze moesten zichzelf steeds de vraag stellen of ze hun werk naar eer en geweten konden doen. Er waren er ook die ronduit met de bezetter sympathiseerden. Zo verscheen onlangs een artikel over J.R.J. Schut, die het predikantschap in Schingen in 1941 voor het burgemeesterschap van Sneek verwisselde. Na de oorlog werd hem door het Tribunaal voor Bijzondere Rechtspleging onder andere ten laste gelegd dat hij meer dan eens mensen verraden had, bij de melkstaking in Oudega (Wymbritseradeel) en in andere situaties. (De staking begon in Friesland op 30 april, als reactie op de bekendmaking dat Nederlandse militairen die in mei 1940 waren vrijgelaten, opnieuw door de Duitsers gevangen genomen zouden worden.) Schut kreeg na de oorlog een gevangenisstraf van zeven jaar opgelegd, hij werd uit

de burgerrechten ontheven en hij werd als predikant geschorst.

Terug naar de memoires van Oppedijk van Veen. Hij vertelt dat op 5 mei 1943 twee SS-ers hem wilden arresteren. Dat had te maken met de zojuist genoemde melkstaking. 'Zij zeiden dat ik wist wie de melkbussen hadden omgegooid en ik moest dat zeggen, dan werden zij gearresteerd. Nu had de politie het mij net verteld, dus ik was bang dat zij het van de politie al wisten en mij er nu tussen draaiden. Toch het risico maar nemen: ik wist niets (...). Toen gingen zij een mitrailleur tegenover mij opstellen en zeiden om half vijf: 'U mag nadenken. Om half zes noemt u alle namen en anders...' zo maakte hij het gebaar van de trekker overhalen. Waar zij eerst een hoop lawaai hadden gemaakt, altijd bulderen, werd het nu een half uur doodstil. (...) Het was een ellendig uur. Steeds meer raakte ik er van overtuigd, dat ik nooit namen mocht noemen.' Het vervolg, samengevat: Oppedijk van Veen werd in het Huis van Bewaring in Leeuwarden gevangen gezet en korte tijd later als burgemeester ontslagen. Hij vertrok 'in ballingschap' naar Gelderland. Na de oorlog werd hij weer burgemeester van Workum. Tevens werd hij toen voorzitter van de Zuiveringscommissie voor notarissen en kandidaat-notarissen.

Monument

Huibert Oppedijk van Veen heeft met het redigeren, controleren en annoteren van de memoires van zijn vader een bijzonder eerbetoon, een monument ter nagedachtenis geleverd. Daar komt bij dat het algemene Bur-

gemeesters in oorlogstijd vanuit persoonlijke ervaringen van een van die burgemeesters is ingekleurd. Oppedijk van Veen jr. is reëel genoeg om te (laten) schrijven: 'De herinneringen van Walle Melis Oppedijk van Veen zijn bijna 50 jaar na de oorlog opgeschreven en ongetwijfeld zullen sommige herinneringen, hoe levendig ook, in de loop der tijd anders gekleurd zijn.' En dan zijn slotwoord: 'Het verzet tegen de bezetter is al vanaf het begin van de oorlog aanwezig geweest. Toch zou het verzet in al zijn vormen na mei 1943 pas goed op gang komen. De vraag blijft bestaan: Hoe zou mijn vader na de bevrijding beoordeeld en/of geoordeeld worden, als hij was aangebleven?'

Van Haersma Buma

Het eerste exemplaar van *Een veldbed in de raadzaal* werd op 12 april overhandigd aan mr. Sybrand van Haersma Buma. Zijn vader mr. Bernhard van Haersma Buma was van 1962 tot 1970 burgemeester van Workum. Daar komt nog iets bij. De grootvader van Sybrand van Haersma Buma was een collega van Oppedijk van Veen, hij was van 1930 tot 1938 burgemeester van Staveren. De mannen waren vrienden. Sedert 1938 was de grootvader van Sybrand van Haersma Buma burgemeester van de gemeente Wymbritseradeel. In februari 1941 moest hij een bijeenkomst met de bezetter in Leeuwarden bijwonen. Bij die gelegenheid droeg hij een dasspeld met de beeltenis van koningin Wilhelmina. Om zijn openlijke koningsgezindheid en zijn negatieve houding tegen het nationaalsocialisme werd hij gearresteerd. Hij weigerde bij zijn vrijlating een document te tekenen waarin stond dat hij de afbeelding van de 'ehemalige' koningin niet meer zou dragen. Pas toen dat woord was doorgehaald, tekende hij. Op zekere dag kwamen de Duitsers en NSB-ers huiszoeking bij het gezin Van Haersma Buma in Ijsbrechtum doen. Zoon mr. Bernhard van Haersma Buma herinnerde zich: 'Wij namen afscheid van vader, niet wetend dat wij hem niet zouden weerzien.' Vader / grootvader Van Haersma Buma werd in Scheveningen gevangengezet, later in Amersfoort, nog weer later in het concentratiekamp Neuengamme bij Hamburg. Daar overleed hij op 11 december 1942, vlak voor zijn 39ste verjaardag. Over 'burgemeester in oorlogstijd' gesproken...

Besproken: *Een veldbed in de raadzaal. Herinneringen aan Workum in oorlogstijd. Uit de memoires van burgemeester Walle Melis Oppedijk van Veen. Van 1936 tot 1948 burgemeester van Workum; 172 p.; ISBN 978-90-835043-1-5. 17,50 euro*

VOLGENDE KEER in G eandewei

De nulmeridiaan

Was Paulus eigenwijs?

